

INICIATIVA INSPIRE

Tomaž Petek, Irena Ažman, Jurij Mlinar

INSPIRE (INfrastructure for SPatial InfoRmation in Europe) je iniciativa, katere pobudnik je Evropska komisija in se nanaša na vzpostavitev prostorske podatkovne infrastrukture. Iniciativa se razvija v sodelovanju z državami članicami Evropske unije in državami pristopnicami. Namen iniciative je zagotoviti dostopnost uporabnikov do kakovostnih in poenotениh prostorskih podatkov in informacij za podporo odločanju, vrednotenju in spremljanju stanja v prostoru.

Iniciativa INSPIRE se je začela s podpisom memoranduma med tremi evropskimi komisarji (Margot Wallström, Pedrom Solbesom Miro in Philippom Busquinom) v začetku leta 2002. Do konca tega leta so delovne skupine, ki so bile vzpostavljene v sklopu iniciative, oblikovale pet okvirnih dokumentov. Dokumenti se nanašajo na določitev osnovnih prostorskih podatkov in metapodatkov, na arhitekturo prostorske podatkovne infrastrukture in standarde, na vzpostavitev in financiranje infrastrukture, na podatkovno politiko in pravne vidike ter na koordinacijo okoljskih tematik. Dokumenti podajajo osnovo za oblikovanje evropske prostorske podatkovne infrastrukture, ki bo uporabnikom zagotavljala prostorske podatke in informacije ter osnovne storitve, kot so iskanje in pregledovanje ter prenos prostorskih podatkov. V naslednji fazi izvajanja iniciative je predvideno, da se bo na osnovi navedenih dokumentov pripravil pravni akt, ki bi določal okvir za vzpostavitev prostorske podatkovne infrastrukture v Evropski uniji. Po napovedih, ki izhajajo iz navedenih dokumentov, naj bi bila podatkovna infrastruktura vzpostavljena v desetih letih.

Slovenija v začetno fazo izvajanja iniciative INSPIRE ni bila neposredno vključena. Kljub temu, da Slovenija ni imela uradno imenovanih predstavnikov v organizacijski strukturi projekta, pa so izvajalci projekta zajeli v svoje dokumente tudi predstavitev stanja na področju prostorske podatkovne infrastrukture v Sloveniji. V času med septembrom 2002 in junijem 2003 je bila opravljena študija domačih strani in druge dostopne literature o stanju nacionalnih podatkovnih infrastruktur v 32 pretežno evropskih državah. Če povzamemo samo nekaj ključnih ugotovitev iz prej omenjene študije, vidimo, da Slovenija v tem trenutku izpolnjuje precejšen del usmeritev in zahtev, ki izhajajo iz dokumentov, nastalih v okviru iniciative INSPIRE. Avtorji študije ugotavljajo, da je danes v Sloveniji na voljo dovolj temeljnih prostorskih podatkov, ki so uporabnikom enostavno dostopni in dokaj redno vzdrževani. Izredno pozitivno oceno je pridobil tudi metapodatkovni katalog, ki uporabnikom olajša iskanje in daje informacije o obstoju

posameznih zbirk podatkov, njihovi kakovosti in pogojih dostopa ter cenovne politike. Obstoječa zakonodaja, ki ureja evidentiranje nepremičnin, prostorsko načrtovanje in uporabo informacij javnega značaja, je skupaj z zakonodajo o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu in zakonodajo na področju varstva osebnih podatkov dobra pravna podlaga za vzpostavitev prostorske podatkovne infrastrukture. V zaključku študije avtorji ugotavljajo, da bi v Sloveniji morali narediti še nekaj več na institucionalnem povezovanju vseh subjektov, ki vzpostavljajo prostorsko podatkovno infrastrukturo, ter na področju povezave javnega in zasebnega sektorja.

V želji, da bi Slovenija aktivno sodelovala pri nadaljnjem delu iniciative INSPIRE, je Minister za okolje, prostor in energijo v mesecu septembru 2003 imenoval projektno skupino za spremljanje iniciative INSPIRE. Naloge projektne skupine so predvsem spremljanje aktivnosti, ki se izvajajo v okviru iniciative INSPIRE, obravnava gradiv, ki nastanejo v okviru iniciative INSPIRE, ter prenos informacij in gradiv v slovensko okolje.

Literatura in viri:

Spatial Data Infrastructures in Europe: State of Play Spring 2003 (5. 7. 2003). Pridobljeno 27. 11. 2003 s spletne strani: <http://www.ec-gis.org/inspire/>

INSPIRE Draft Position Papers (3. 10. 2002). Pridobljeno 27. 11. 2003 s spletne strani: <http://www.ec-gis.org/inspire/>

Memorandum of understanding between Commissioners Wallström, Solbes, Busquin (11. 4. 2002). Pridobljeno 27. 11. 2003 s spletne strani: <http://www.ec-gis.org/inspire/>

Tomaž Petek, univ. dipl. inž. org.

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, Dunajska cesta 48, SI-1000 Ljubljana
e-pošta: tomaz.petek@gov.si, tel.: (01) 478 7442

Irena Ažman, univ. dipl. inž. geod.

Geodetska uprava Republike Slovenije, Zemljemerska ulica 12, SI-1000 Ljubljana
e-pošta: irena.azman@gov.si, tel.: (01) 478 4804

Jurij Mlinar, univ. dipl. inž. geod.

Geodetska uprava Republike Slovenije, Zemljemerska ulica 12, SI-1000 Ljubljana
e-pošta: jurij.mlinar@gov.si, tel.: (01) 478 4811